

גז/עצבים בקבר רחל

נסעתי שוב (10/11/2015) לבית לחם ולעומת עשרות פעמים קודמות זו היתה נסיעה מלחיצה במיוחד. נסעתי לבד, ברכב שלי, מהבית עד למלון במרכז בית לחם בו נקבעה לי הפגישה עם הקבוצה מחו"ל. כשעברתי את אזור מלחה, שני ק"מ לפני המחסום בדרך לבית ג'אלה, שמעתי ברדיו את הדיווח על הפיגוע בצד השני של העיר, בפסגת זאב. אני מטפס בדרך היפה, טרסות בנויות משמאל, אני מזהה דחליל לבוש בורוד בוקק ופלאחים שמעבדים את האדמה הרטובה. אני נוסע לאט, שואף את הנוף. מספר מכוניות נדחקות בעצבנות מאחורי. בגילה הן פונות שמאלה לתוך ההתנחלות המגודרת היטב. מימין ראשוני בתי בית ג'אלה פתוחים לנוף. אני מגיע לצומת שמשמאלה מסעדת האורסט ומימינה ב"ס טלית קומי ומתאמץ לראות אם יש חיילים מעברה השני, בכניסה לבית ג'אלה. אין חיילים, הדרך פתוחה, אם לא לוקחים בחשבון את שלט ההזהרה מהעבירה אותה אני עושה שוב עם הכניסה לשטח A. אני כותב בווייז "אוניברסיטת בית לחם" כדי להיזכר בעצבים שהמכשיר הזה לא פועל באזורי הכיבוש הצבאי הישראלי. הוא מציע לי לעשות פרסה לאחור ואח"כ מודיע על שגיאה בחישוב המסלול. אני מתעקש להמשיך.

אולי זה רק נדמה לי אבל אני רואה הרבה פחות מבעבר מכוניות עם לוחית זיהוי צהובה. מניח שהם כולם ירושלמים שנוסעים בין העיר לערי הגדה שתחת הכיבוש. רוב המכוניות נושאות לוחית פלסטינית ואני תוהה מה היה קורה לו מכונית כזו היתה נמצאת בתל אביב כפי שאני ישראלי נמצא עם מכונית בבית לחם. מרכז בית לחם שוקק, ילדים ונערים רבים ברחובות עם הילקוטים בדרך מביה"ס. אני שואל מספר אנשים איך להגיע לאוניברסיטה ומניח שהם מזהים מבעד לערבית שלי את היותי שייך לאדוני הארץ. משיבים לי בנימוס ובחיוך. אני תמיד מופתע מחדש לגלות עד כמה פלסטינים נחמדים אל ישראליים.

הקבוצה שאני פוגש הגיעה היום מארה"ב, רובם לראשונה בארץ. אנשי דת שמתעניינים ובאים ללמוד על הסכסוך. הם קשובים ומתעניינים. אני מראה להם וידאו על תגובות של ישראלים לנכבה ולזכות השיבה והם מגיבים בעניין רב. מישהו שואל על שם הארגון דה-קולוניזר שהוא מאד ישיר ואפילו בוטה, "כיצד ישראלים מגיבים לזה?" אני מספר להם שבעברית הדה נשמע לעיתים כמו The ואני מנצל את הבלבול

הזה לומר שאני נמצא בשני צדדיו: גם פועל נגד הקולוניאליזם (דה-קולוניזר) וגם חלק ממנו (The Colonizer). אינני יכול להתיימר להיות מחוץ לו. אני חי בארץ ומבקש להשפיע על עמיתי הישראלים.

את התשובה על הקולוניאליזם הישראלי אני מנצל כדי להציג את החלק השני של המפגש איתם: ביקור בקבר רחל, אחד המתחמים הכי קולוניאליסטיים בארץ, אולי בעולם כולו. מבנה קבר קטן שהפך למבצר בתוך חומות גבוהות שזוחלות לתוך בית לחם כדי לאפשר לישראלים להגיע לקבר בלי לראות פלסטינים. למוסלמים שגם מאמינים שהמקום קדוש להם אין גישה למקום¹.

הנסיעה למקום, הכניסה אליו, היא מסע בתוך חלל תלת ממדי עצום שגורם לקלסטרופוביה בין החומות הנסגרות על הכביש. עוברים שער מתכת עצום ותוך חצי דקה מגיעים לחניון שגם הוא מוקף חומות עצומות.

¹ מיכאל יעקובסון כתב על ההיבטים הארכיטקטוניים של המפלצת שנבנתה במקום: <http://xnet.ynet.co.il/architecture/articles/0,14710,L-3105184,00.html>

יורדים מהרכב ומתחילים ללכת לכיוון הקבר. מיד אנחנו חשים באויר משהו לא נעים. כן, זה גז מדמיע. חיילים חמושים יוצאים ונכנסים ברחבי החומה כדי לירות לעבר הפלסטינים את החומר הכימי. הם בוכים שם בוודאי ואנחנו כאן בוכים עם רחל על בניה הספּרְטָנים ועל הגז.

אביבה שמדריכה אותנו קשורה לקבוצת הנשים שפעלו להקמת המקום הלא מהעולם הזה. היא מדברת בהתלהבות ובאמונה על מה שרחל מסמלת בטובה הרב. אני שואל אותה איך זה מתיישב עם החומות והירי מסביב והיא מסבירה שהערבים מסביב עוינים ומנסים תמיד לפגוע ביהודים. היא מספרת על שמלת הכלה של הצעירה הישראלית שהיתה לחלק מפריטי הקבר לאחר שנהרגה בפיגוע ביום כלולותיה. מבחינתה נשמתה צרורה בזו של רחל, שלא בטוח, כך היא מספרת, שקבורה במקום זה. היא ממשיכה לדבר, מראה תצלום של הקבר מימיו הצנועים בעבר והירי מסביב ממשיך.

אנחנו עומדים בקור, שומעים את הבומים של רימוני ההלם ושואפים גז. "אבל אל תדאגו, אם הצבא יחוש שבטחוננו בסכנה הם מיד יורו לנו להיכנס לתוך מבנה הקבר שאטום בפני כל נשק כלשהו" היא מתאמצת להרגיע. אביבה מודה לאמריקאים על בואם לישראל בימים קשים אלה כי כל תמיכה בנו בשעות הקשות הללו חשובה מאד. ולקאם טו הולילנד.

אני שומע את דבריה בחלחלה ולא יודע מה לחשוב על עצמי שם. כובש מחורבן שנמצא יחד עם שומרי המצוות בקבר רחל, מבקש לחשוף ולשנות מבפנים. אולי בקבר רחל זה יותר מידי מבפנים? חושב על חבריי מצידה השני של החומה, במחנה עאידה, שגורשו ע"י ישראל ב-1948 מכפרים באזור בית שמש. לא מוצא פתרון חד לסתירה. כועס עלינו, על עצמי ורק מת לעוף משם.

